

RAVERSIJDE.....WHAT'S IN A NAME??

Dirk Beirens

Het kustmagazine "De Badgast", een uitgave van de vooroorlogse "Vlaamsche Toeristenbond voor de Vlaamsche Kust", verscheen van 1933 tot 1936. Vanaf 1934 nam Karel Jonckheere de redactie waar en "pleegde" hij menig om niet te zeggen bijna alle bijdragen zelf. In nr. 5 van de 3de jaargang (13.05.1935) schreef hij op blz. 2 een historische synopsis aangaande Raversijde (spelling: aangepast) :

Raversijde of Walraversijde is nu (1935!) het belangrijkste gehucht van Middelkerke, maar in de Middeleeuwen was het een vissersdorp van enig belang met een eigen kapel. Vooraleer Raversijde te beschrijven in de toestand waarin het nu verkeert moet er eerst gehandeld worden over het bloeitijdperk van zijn geschiedenis.

De benaming Walraversijde betekent : schuilhaven voor de boten van een Heer Walrave; "ij" immers wordt dikwijls in plaatsnamen gebruikt met de betekenis van water (nvdr zie Amsterdam), en, aan de kust, betekent het vaak inham, haventje of schuilhaven (nvdr vergelijk Lombardsijde, Koksijde). En inderdaad, Walraversijde is gelegen dichtbij de sluisvaart waarvan de monding vroeger een haventje uitmaakte.

De vissers van Walraversijde voeren tot onder de Schotse kusten en zijn kooplieden onderhielden betrekkingen met de vissersmarkt van Rijsel. Toen in 1334 geheel **de Streep** verwoest werd door een geweldig tempeest, werd ook een deel van het dorp door de zee verzwolgen, en door voortdurende aanvoer van zand in de inham en de omvorming van de duinen versluisde de vroegere vaart zodat er in de 16de eeuw enkel een waterput, de "**Sluisput**", van de vroegere haven overbleef.

Opzoekingen gedaan op het strand geven de plaats aan van talrijke woningen gelegen langs een dubbele rooilijn, een zestigtal meter van elkaar verwijderd. De naaste zandbanken, die nu ondergespoeld zijn, waren ook bewoond op een afstand die totnogtoe niet vastgesteld kon worden. : deze banken waren de vroegere schorren. Ook in de duinen vindt men op zekere plaatsen sporen van vroegere bewoning : grondvesten van huizen, hutten en haarden, potten en pannen in gebakken kleiaarde, van allerlei vormen en afmetingen.

Een kapel werd er gebouwd in de loop van de 15de eeuw, door toedoen van onder andere Willem van Halewijn.

Een priester van Middelkerke kwam er vermoedelijk de goddelijke diensten verrichten, want Walraversijde is nooit een parochie geweest. De goederen van die kapel, bestaande uit meer dan 43 gemet lands, behoorden toen al toe aan de kerkfabriek van Middelkerke.

Vele rampen teisterden deze kapel en de bewoners van het dorpje.

Eerst de Geuzen en dan het Beleg van Oostende van 1601-1604.

De vissers moesten vluchten, hun huizen werden vernield en de kapel verkeerde nog lange tijd na de terugkeer van de vrede en de rust in het land, in zo'n ellendige toestand dat ze niet meer bruikbaar was voor de goddelijke diensten en verpacht werd aan een landbouwer die er een schuur van maakte in het jaar 1681. In 1724 doet de pastoor van Middelkerke een aanvraag om ze af te breken, maar daarop wordt niet ingegaan.

In 1735 ontstond er zo'n geweldige storm dat de kapel door de wind verbrijzeld werd met een deel van de toren.

Tijdens de Franse overheersing, omstreeks 1794, werd de kapelgrond en de overgebleven toren verkocht aan particulieren die alles verbouwd hebben.

De reizigers nochtans, die een eeuw geleden van Oostende naar Nieuwpoort reisden, konden op een kleine afstand van de steenweg, aan de voet van de hoge duinen in Raversijde, een vierkante plompe toren aanschouwen, prachtig met klimop begroeid : de puinen van de toren van de dorpskapel. Nu bestaan alleen nog de grondvesten van deze historische toren : zeer dikke muren, een overwelfde kelder met spitsbogen van vensters, alles verbouwd tot een schuur en gebruikt door een hovenier. Van op de straat kan men niets meer bemerken.

Walraversijde is misschien wel belangrijker geweest dan Middelkerke. Betrekkelijk goede verkeerswegen waren er aangelegd, nl. de Duinenweg waarlangs men 's zomers met grote wagens naar Oostende kon rijden, en de heirbaan naar Leffinge; om naar Middelkerke te komen moest men de zeedijk volgen tot aan de Sluisput.

In augustus 1570 waren er verscheidene moorden gebeurd in de streek. De moordenaar Crispijn Van de Pitte, een hovenier die langs de Duinenweg woonde, had zich verscholen in de kapel van Walraversijde om aan de politie te ontsnappen, hopende dat men hem in 't heiligdom niet zou aanhouden. De baljuw van 't Brugse Vrije liet hem toch door sergeanten aanhouden en op een wagen naar Brugge voeren waar hij voor de vierschaar moest verschijnen. Ter dood veroordeeld werd hij er op 11 augustus terechtgesteld.

Raversijde is geen gemeente en hangt geheel af van het gemeentebestuur van Middelkerke (nvdr sedert 1971 maakt het deel uit van Oostende). Maar, sinds de verdwijning van de kapel hadden enkele inwoners van het gehucht de gewoonte aangenomen zich voor de kerkelijke diensten naar de kerk van Mariakerke te begeven en beweerden aldus, per klokke, aan deze parochie tot te behoren (nvdr psychologisch gezien behoorden alle streekinwoners die de klokken van een bepaalde kerk konden horen tot

die parochie; vergelijk met **ker(k)spel**, het middelnederlandse woord voor parochie,kerkgemeente, in de oorspronkelijke betekenis : "district waarover het verkondigen, het spreken van een kerk zich uitstrekt").

Die strook grond werd om die reden dikwijls de **Mariakerkespleet** genoemd. Zij bevatte 75 bunders 14 roeden d.i. ongeveer 100 hectaren. In 't jaar 1833 ontstond tussen de gemeenten Middelkerke en Mariakerke het volgende geschil : Mariakerke eiste de Mariakerkespleet op maar Middelkerke kon bewijzen dat het nooit van die eigendom afstand gedaan had. Nu is die benaming "Mariakerkespleet" vergeten en dit grondgebied noemt men bijna algemeen **Transvaal** of **Nieuw-Raversijde**.

Voor WO I werden pogingen ondernomen om van Raversijde en badplaats te maken : villa's werden gebouwd, vele lanen werden getrokken enz., maar die poging schijnt niet goed te lukken. Raversijde groeit daarentegen snel aan langs de Nieuwpoortsesteenweg, en heeft er sinds 1905 een eigen school en herleeft als een kleine bijna onafhankelijke gemeente, terwijl het oude Walraversijde rustig en vergeten, langs de duinen blijft voortbestaan (nvdr nu staat Raversijde voortdurend in de belangstelling door enerzijds de uitbouw van het Toeristisch Recreatiepark met groenzone, Memoriaal Prins Karel en openluchtmuseum Atlantikwall en anderzijds de opgravingen op de site van het oude Raversijde).

In 1943 verscheen in Brugge de roman "Walrave's IJde" van de Middelkerkse auteur Daan Inghelram, hier volgt de flaptekst :

Deze roman verhaalt de teleurgang van het stoere vissersgeslacht der Walrave's. Zij waren de stichters van Raversyde, de vroegere aanlegplaats van de Walrave's. De oude Walrave, een visser uit één stuk, droomt ervan om Raversyde weer tot een bloeiend vissersdorp uit te bouwen, de oude dorpstoren te doen heropbouwen en in zijn kinderen het eigen geslacht voort te zetten van die stoere vissers die van de zee met haar zegeningen en gevaren hielden.

Wel slaagt Walrave erin enkele vissers uit de naburige havens naar z'n eigen, verlaten ijde te lokken en schijnen de omstandigheden aanvankelijk mee te willen. Het onbegrip echter en het noodlot en de zee zelf ontnemen hem, één na één, zijn eigen kinderen die ofwel de roep van zijn bloed niet horen of er vroegtijdig door vergaan.....